



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Milana Podhrázkého a Jitky Zavřelové v právní věci žalobkyně: **BF shops, s.r.o.**, se sídlem náměstí Svornosti 2, Český Krumlov, zast. JUDr. Petrem Vyroubalem, advokátem se sídlem Jánský vršek 323/13, Praha 1, proti žalovanému: **Celní úřad pro hlavní město Prahu**, se sídlem Washingtonova 7, Praha 1, proti rozhodnutí ředitele žalovaného ze dne 20. 8. 2014, čj. 117767-2/2014-510000-12, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 10. 2018, čj. 11 Af 74/2014-88,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 10. 2018, čj. 11 Af 74/2014-88, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí ředitele žalovaného ze dne 20. 8. 2014, čj. 117767-2/2014-510000-12, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení o žalobě a kasační stížnosti v celkové výši **28 570 Kč** k rukám jejího zástupce JUDr. Petra Vyroubala, advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Společnosti Prabos plus a. s. (dále jen „společnost Prabos“) bylo vydáno rozhodnutí ze dne 19. 2. 2014 o schválení žádosti o opatření. Důsledkem vydání tohoto rozhodnutí je možnost postupu podle čl. 17 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 608/2013, o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 (dále jen „nařízení č. 608/2013“), spočívající v tom, že v případě

identifikování zboží podezřelého z porušení práva duševního vlastnictví držitele rozhodnutí o schválení žádosti, celní orgány toto zboží zadrží nebo pozastaví jeho propuštění, držitel rozhodnutí bude o tomto informován a bude mu poskytnut časový prostor pro bránění jeho práv duševního vlastnictví. Žalovaný dne 10. 7. 2017 přijal celní prohlášení žalobkyně (dále „stěžovatelky“) a rozhodl o provedení úplné vnitřní kontroly dováženého zboží. Podle kontrolního protokolu byla provedena úplná vnitřní kontrola kontejneru, jehož obsahem bylo 4 230 párů letní obuvi a 1 420 párů obuvi celoroční. Zjištěnou nesrovnalostí při kontrole bylo shledáno podezření na porušování autorského práva k designu podešve obuvi společnosti Prabos. Po provedené kontrole žalovaný celou zásilku dne 15. 7. 2014 zadržel podle s čl. 17 odst. 1 nařízení č. 608/2013 a § 9 odst. 1 zákona č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění účinném od 1. 1. 2013 (dále jen „zákon o opatřeních“). Domníval se, že existuje důvodné podezření, že zboží porušuje práva duševního vlastnictví společnosti Prabos. Proti tomu stěžovatelka podala námitky, které ředitel žalovaného zamítl rozhodnutím uvedeným v záhlaví (dále jen „rozhodnutí o námitkách“). Stěžovatelka rozhodnutí o námitkách napadla žalobou u Městského soudu v Praze. Výše uvedeným rozsudkem byla tato žaloba zamítnuta jako nedůvodná. Proti tomuto rozsudku nyní stěžovatelka brojí kasační stížností.

[2] Městský soud o podané žalobě rozhodl již rozsudkem ze dne 22. 11. 2016, čj. 11 Af 74/2014-43. Ten však Nejvyšší správní soud zrušil rozsudkem ze dne 21. 3. 2018, čj. 9 As 332/2016-56.

[3] Městský soud v nyní napadeném rozsudku nejdříve posoudil, zda v dané věci neplatí výluka, podle které jsou ze soudního přezkumu vyloučena rozhodnutí předběžné povahy. V souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu dospěl k závěru, že nejsou splněny podmínky této výluky.

[4] Městský soud uvedl, že celní úřad je povinen zkoumat, zda příslušné zboží je podezřelé z porušení práva duševního vlastnictví, a musí mít v tomto ohledu dostatečné náznaky a podezření, musí být tedy dány určité okolnosti, které na první pohled nasvědčují tomu, že by zboží mohlo porušovat práva duševního vlastnictví, jak v okamžiku, kdy rozhoduje, zda schválí žádost o vydání opatření ve vztahu k určitému zboží, tak i následně, kdy přistupuje k samotnému opatření spočívajícímu v zadržení zboží. Procesu založenému dle nařízení č. 608/2013 městský soud porozuměl tak, že držitel práva duševního vlastnictví podá žádost celnímu úřadu, aby přijal opatření spočívající v zadržení či pozastavení propuštění takového zboží. Z formuláře, který držitel dokládá k žádosti, může celní úřad zjistit dostatečné náznaky podezření. Aby tento postup celních orgánů plnil zamýšlenou funkci, je v případě dovozu zboží nutné rozhodnout v relativně krátké době. Pokud by celní orgán musel posuzovat důvodnost případné hrozby zásahu do práv třetích osob, pak by vedení evidence přijatých žádostí o vydání opatření postrádalo smysl. Z čl. 17 odst. 1 nařízení č. 608/2013 neplyne povinnost celních úřadů zabývat se otázkou, zda zadržované zboží porušuje právo chráněné duševním vlastnictvím, avšak celní úřad musí provést úsudek, zda příslušné zboží je podezřelým z porušení práva duševního vlastnictví, tedy musí posoudit, zda jsou na první pohled dány okolnosti nasvědčující tomu, že zboží takové právo porušuje. Neznaменá to však, že v případě kladného

pokračování

rozhodnutí o žádosti o vydání opatření, bude takové opatření provedeno. Samotná existence celního opatření tedy automaticky nepředpokládá, že dojde k zadržení zboží. Podezření, že určité zboží porušuje práva duševního vlastnictví, může být založeno na informacích, které držitel uvedl v žádosti o vydání opatření.

[5] V posuzované věci indicii vyvolávající podezření, že zboží dovážené stěžovatelkou mohlo porušovat právo duševního vlastnictví společnosti Prabos, celní orgán zjistil z toho, že polobotky (podešev, podrážka) určené pro společnost BLAŽEK PRAHA a. s. vypadají vzhledově shodně jako boty respektive podrážky obuvi společnosti Prabos. Tuto indicii celní úřad zjistil z fotografií, které společnost Prabos přiložila ke své žádosti o provedení celního opatření. Celní úřad usoudil, že je-li bota jedné společnosti vzhledově skoro stejná jako bota jiné společnosti, vyvolává to na první pohled podezření, že dovážené zboží kopíruje vzhled obuvi, v této věci společnosti Prabos. Celní úřad tak důvodně dospěl k závěru, že je zde dán „*dostatečný náznak podezření*“ a žádosti o vydání celního opatření v podobě zadržení zboží vyhověl.

[6] Městský soud dále uvedl, že celní orgány neposuzují, komu náleží právo duševního vlastnictví. Okolnostmi, na základě nichž celní úřad usoudí, že zboží může porušovat práva duševního vlastnictví, budou výhradně skutková zjištění. Nepůjde tak v tomto směru primárně o otázky právního výkladu. Takovými indiciemi tak obecně může být zjištění, o jakou se má jednat značku zboží, že zboží je podezřele levné, zvláště či jinak než obvykle balené, případně (jako v posuzované věci) že vypadá shodně nebo podobně jako zboží jiného výrobce.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[7] Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že městský soud použil nesprávný právní předpis. V odst. 33 a 35 napadeného rozsudku se odvolává na nařízení č. 1383/2003, které však v době rozhodnutí celního úřadu o zadržení zboží bylo zrušené. To zakládá vadu zmatečnosti.

[8] Stěžovatelka namítala, že rozhodnutí o námitkách je založeno prakticky pouze na existenci rozhodnutí o žádosti společnosti Prabos. Mezi vydáním rozhodnutí o schválení žádosti o opatření a zjištěním dostatečných náznaků porušení práva duševního vlastnictví nelze klást rovnítko. Žalovaný nehodnotil otázku, zda mohlo jít o autorské právo, či zda mohlo být porušeno, tedy zda existuje takové podezření, a zadržel zboží pouze na základě rozhodnutí o schválení žádosti o opatření. Stěžovatelka žalovanému správnímu orgánu vyčítá, že ani při přijetí opatření ani při samotném zadržení nevyhodnotil, zda podrážka obuvi vůbec může být předmětem autorských práv. Celní orgány musí provést důkladné vlastní vyhodnocení, a to zejména ve fázi přijetí celního opatření, kdy mají dostatek času na posouzení dané otázky. Obzvláště pečlivě musí celní orgány postupovat v případě práv, která nejsou založena na tzv. registračním principu (kdy postačí, aby příslušný pracovník nahlédl do evidence) jako je tomu u práva autorského. Městský soud uvedl, že toto vyhodnocení se týká podmínek, za nichž má být žádost evidovaná, což není předmětem přezkumu právě posuzované věci. Nicméně obě fáze jsou propojeny, jelikož v řízení o schválení žádosti o opatření jsou jejími účastníky jen žadatel a celní úřad, ačkoliv adresáty rozhodnutí jsou všichni dovozci zboží, kteří tak nemají

možnost obrany. I v druhé fázi rozhodovacího procesu, tj. před samotným rozhodnutím o zadržení konkrétního zboží, je celní úřad povinen vytvořit si vlastní úsudek o míře podezření z porušení autorského práva. Zadržet zboží je možné i pokud není vydáno rozhodnutí o schválení žádosti, tudíž celní úřad musí provést vlastní hodnocení otázky, zda je zboží podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví. V nyní projednávané věci však celní úřad toto hodnocení neprovedl, pouze porovnal vizuálně fotografie podrážek. K tomu, aby existovalo podezření porušení práva duševního vlastnictví, musí nejprve existovat samotné právo duševního vlastnictví.

[9] Celní úřad má rovněž pravomoc vymáhat práva duševního vlastnictví a provádět odpovídající kontrolu zboží. Je tedy nesprávný názor, dle kterého mu nepřísluší hodnocení otázky existence autorského práva. Městský soud se k této otázce nevyjádřil.

[10] Městský soud se rovněž dopustil vady nepřezkoumatelnosti, neboť rezignoval na posouzení otázky, jakou možnost obrany v řízení o žádosti o přijetí opatření má subjekt, proti kterému celní opatření směřuje (zde stěžovatelka), i když jej k tomu vyzval Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku sp. zn. 9 As 332/2016 (bod 28). Další vady nepřezkoumatelnosti se městský soud dopustil tím, že se nevyjádřil k poukazu na sdělení Generálního ředitelství cel, což mu rovněž Nejvyšší správní soud vytýkal (bod 27). Městský soud se rovněž neřídil doporučením Nejvyššího správního soudu, aby zjistil, zda se k dané otázce vyjadřoval Soudní dvůr EU.

[11] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že předmět autorského práva je natolik široký, že jím může být i podrážka obuvi, pokud je jedinečným výsledkem duševní činnosti autora a je vyjádřena v objektivně vnímatelné podobě. Žalovaný hodnotil předmět autorskoprávní ochrany takovým způsobem, aby dostal svým zákonným povinností, tedy identifikoval zboží podezřelé z porušování práv duševního vlastnictví a toto zboží zajistil.

[12] Žalovaný dále popsal průběh běžné celní kontroly. Celník si o kontrolovaném zboží na základě svých zkušeností a jiných informací udělá úsudek, zda je pravděpodobné, že je zboží padělkem. V případě, že pojme podezření, pak zboží dočasně zadrží. Zjistí-li, že majitel práva má schválenou žádost o přijetí opatření, zašle mu oznámení. Majitel práva musí potvrdit do 10 pracovních dnů ode dne přijetí oznámení, že bylo porušeno jeho právo duševního vlastnictví. Pokud tak ve stanovené lhůtě učiní, a pokud jsou následně splněny další podmínky, je rozhodnuto o zničení zboží v rámci tzv. zjednodušeného postupu. Jestliže nejsou splněny podmínky pro zničení zboží v rámci zjednodušeného postupu, musí majitel práva do 10 pracovních dnů zahájit řízení o tom, zda bylo porušeno právo duševního vlastnictví (podat žalobu k příslušnému soudu). Pokud tak neučiní, celní úřad zadržené zboží propustí do režimu volného oběhu. Pokud nemá majitel podanou žádost o opatření, celní úřad zadržení zboží majiteli práva oznámí. Ten musí ve lhůtě 4 pracovních dnů podat žádost o přijetí opatření. Pokud je žádost schválena postupuje se dále shodně jako v případě již dříve přijaté žádosti o opatření. Pokud majitel práva žádost nepodá, celní úřad zadržené zboží propustí do režimu volného oběhu.

[13] Určený celní úřad při projednávání žádosti o přijetí opatření týkající se neregistrovaných práv duševního vlastnictví nerozhoduje o tom, zda tvrzené právo

pokračování

existuje, či nikoliv, zkoumá však možnost existence tvrzeného práva. V daném případě dospěl žalovaný k závěru, že podrážka obuvi by mohla být dílem užitého umění [tj. věcí běžně používanou, která splňuje definici díla ve smyslu § 2 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen „autorský zákon“)], resp. že tuto možnost nelze vyloučit. O osobě držitele tvrzeného práva pak na základě předložených důkazů, kterými byly informace obsažené v žádosti o přijetí opatření a jejích přílohách, neměl pochybnosti. Žádost o přijetí opatření odkazovala na zaniklý průmyslový vzor číslo zápisu 33977 společnosti Prabos. Dle rejstříku průmyslových vzorů vedených Úřadem průmyslového vlastnictví citovaný průmyslový vzor zanikl k datu 21. 2. 2012 uplynutím doby platnosti. Průmyslovými vzory jsou v drtivé většině díla, která současně požívají i autorskoprávní ochrany. Jedná se o předměty ochrany, kde původní vnější vzhled výrobku je předpokladem pro přiznání ochrany průmyslovým vzorem a je současně výsledkem tvůrčí činnosti autora. Vnější vzhled výrobku hraje v případě průmyslového vzoru dominantní roli. V tomto případě byly splněny formální náležitosti pro schválení žádosti, a proto nebylo důvodu, pro který by bylo možné žádost zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[14] Nejdříve se Nejvyšší správní soud musel zabývat přípustností podané kasační stížnosti, jelikož jde v pořadí již o druhou podanou kasační stížnost. Jak již bylo uvedeno v bodě [2] tohoto rozsudku, nyní napadeným rozsudkem rozhodl městský soud poté, co jeho předchozí rozsudek zrušil kasační soud rozsudkem sp. zn. 9 As 332/2016. Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřipustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem soudu.

[15] Právým smyslem výše uvedeného ustanovení je zamezit tomu, aby se Nejvyšší správní soud musel zabývat znovu věcí, u které již jedenkrát svůj právní názor vyslovil, a kdy se tímto právním názorem krajský soud řídil. Ostatně i soud je svým předchozím vysloveným právním názorem vázán, jestliže rozhoduje za jinak nezměněných poměrů v téže věci o kasační stížnosti proti novému rozhodnutí krajského soudu. K výkladu uvedeného ustanovení se vyslovil rozšířený senát v usnesení ze dne 22. 3. 2011, čj. 1 As 79/2009-165, č. 2365/2011 Sb. NSS, kde uvedl: „Ze zákazu opakované kasační stížnosti judikatura Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu dovodila nad rámec doslovného znění § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. výjimky, jejichž respektování znamená dodržení smyslu a účelu rozhodování Nejvyššího správního soudu. Dospěla k závěru, že toto ustanovení nelze vztáhnout zejména na případy, kdy Nejvyšší správní soud vytýká nižšímu správnímu soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Odmítnutí kasační stížnosti za tohoto procesního stavu by znamenalo odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí z pohledu aplikace hmotného práva. [...] Lze tedy shrnout, že ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. limituje přípustnost kasační stížnosti ve vztahu k otázkám již dříve v téže věci Nejvyšším správním soudem závazně posouzeným.“

[16] Předchozí rozhodnutí městského soudu bylo Nejvyšším správním soudem zrušeno pro vadu nepřezkoumatelnosti, jelikož městský soud řádně nereagoval na všechny v žalobě

vznesené námitky. Nejvyšší správní soud se v předchozím rozsudku nevyjadřoval k žádným jiným námitkám. To odpovídá výjimce, kterou dovedl rozšířený senát. Nyní podaná kasační stížnost je proto přípustná.

[17] Kasační soud se dále zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je vadou, ke které jsou správní soudy povinny přihlížet i bez námítky, tedy z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Vlastní přezkum rozhodnutí soudu je možný pouze za předpokladu, že napadené rozhodnutí splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč městský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

[18] Na úvod Nejvyšší správní soud poznamenává, že povinnost soudu řádně odůvodnit své rozhodnutí není nutno pojmát tak široce, že by bylo třeba vždy vyslovit podrobnou odpověď na každý dílčí argument účastníka řízení (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 1. 2005, sp. zn. IV. ÚS 201/04, či ze dne 30. 5. 2006, sp. zn. I. ÚS 116/05). Dle názoru Ústavního soudu „*není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná*“ (náleze ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08). Podobně k obsahu odůvodnění přistupuje též judikatura Nejvyššího správního soudu, srov. např. rozsudky ze dne 22. 2. 2017, čj. 6 Afs 27/2017-39, ze dne 10. 10. 2017, čj. 7 Azs 217/2017-20, ze dne 29. 3. 2013, čj. 8 Afs 41/2012-50, či ze dne 6. 6. 2013, čj. 1 Afs 44/2013-30. Postačí, když názor soudu na určitou otázku či námitku je možné seznat z kontextu odůvodnění.

[19] Nepřezkoumatelnost stěžovatelka spatřovala v tom, že se soud nevyjádřil k tvrzení, dle kterého celním orgánům přísluší posuzovat existenci autorského práva. Tato námitka není důvodná. Městský soud se k dané otázce vyjadřoval veskrze v celé části odůvodnění nazvané *Posouzení důvodnosti žalobních bodů*. Zejména v bodě 51 městský soud s odkazem na čl. 17 odst. 1 nařízení č. 608/2013 souhlasil se stěžovatelkou, že i v rámci přijímání opatření spočívajícího v zadržení zboží, musí mít celní úřad možnost a má rovněž povinnost provést úsudek, zda příslušné zboží je zbožím podezřelým z porušení práva duševního vlastnictví, tedy celní úřad musí i v této fázi posoudit, zda jsou dány okolnosti na první pohled nasvědčující tomu, že zboží porušuje právo duševního vlastnictví (obdobně viz i bod 44 rozsudku městského soudu).

[20] Další vady nepřezkoumatelnosti se dle stěžovatelky městský soud dopustil v tom, že neposoudil otázku, jakou možnost obrany v řízení o žádosti o přijetí opatření má subjekt, proti kterému celní opatření směřuje, a rovněž se nevyjádřil k poukazu na sdělení Generálního ředitelství cel.

[21] Městský soud se skutečně výslovně nevyjádřil k možnostem obrany stěžovatelky v řízení o žádosti o přijetí opatření, avšak (stejně jako v u předchozí námitky nepřezkoumatelnosti) je možné seznat názor městského soudu na tuto otázku z celé části odůvodnění *Posouzení důvodnosti žalobních bodů*. Městský soud v bodě 44 uvedl, že celní orgány musí zkoumat, zda zboží je podezřelé z porušení práva duševního vlastnictví jak

pokračování

v okamžiku, kdy rozhoduje, zda schválí žádost o vydání opatření ve vztahu k určitému zboží, tak i následně, kdy přistupuje k samotnému opatření spočívajícímu v zadržení zboží. Dále v bodě 48 vyjádřil názor, že celní orgány automaticky neschvalují každou podanou žádost o vydání opatření (obdobně i bod 58). Městský soud tak sice stěžovateli nepřiznal jakoukoliv možnost obrany v řízení o žádosti o přijetí opatření, avšak uvedl, že tatáž otázka se zkoumá i v řízení o vydání opatření. Z toho lze vyvodit, že obrana stěžovatelky je zachována alespoň v navazujícím řízení. K tomu Nejvyšší správní soud dodává, že rozšířený senát v usnesení ze dne 5. 12. 2017, čj. 2 As 196/2016-123, č. 368/2018 Sb. NSS, uvedl, že zrušit rozhodnutí krajského soudu z důvodu nepřezkoumatelnosti „*připadá v úvahu výjimečně, není-li z odůvodnění rozhodnutí krajského soudu vůbec patrné, jak soud hodnotil podstatné důvody či skutečnosti uplatněné v rámci žalobních bodů. Naopak nelze považovat za nepřezkoumatelné takové rozhodnutí krajského soudu, z jehož odůvodnění lze (být i zohledněním celkového kontextu důvodů uvedených v odůvodnění) seznat, jaký názor krajský soud zaujal vůči důležitým skutkovým a právním otázkám podstatným pro rozhodnutí projednávané věci. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů nemůže být založena tím, že odůvodnění krajského soudu je pouze stručné či argumentačně chudé, popř. že krajský soud nevyvracel každý dílčí argument uplatněný účastníky (osobami zúčastněnými na řízení).*“ Jak již bylo uvedeno, názor městského soudu je seznatelný, proto kasační soud nepřistoupil z tohoto důvodu ke zrušení rozsudku městského soudu, i když způsob vypořádání dané námitky byl na samé hraně přezkoumatelnosti.

[22] Stěžovatelka se poukazem na sdělení Generálního ředitelství cel snažila potvrdit názor, že samotné vydání rozhodnutí o přijetí žádosti o opatření není řádným a jediným podkladem pro následné přijetí opatření. Jak již bylo výše uvedeno, s tímto městský soud souhlasil. I když se tedy přímo nevyjádřil ke sdělení Generálního ředitelství cel, z odůvodnění napadeného rozsudku plyne, že i ve fázi přijetí opatření spočívajícího v zadržení zboží, má celní úřad povinnost provést úsudek, zda příslušné zboží je zbožím podezřelým z porušení práva duševního vlastnictví. Ani tato námitka tak není důvodná.

[23] Nejvyšší správní soud se dále zabýval namítanou zmatečností odůvodnění rozsudku městského soudu. Tu stěžovatelka spatřovala ve skutečnosti, že městský soud citoval nařízení č. 1383/2003, které však v době rozhodnutí celního úřadu o zadržení zboží bylo již zrušené.

[24] Městský soud v bodech 33 – 35 stanovil právní rámec posuzované věci. V této části soud nejprve citoval § 9 odst. 1 zákona o opatřeních, ve kterém je uvedeno „v případech stanovených nařízením Evropské unie“. Následně soud vyložil články nařízení č. 1383/2003, které však již bylo zrušené, avšak daný zákon právě z tohoto nařízení historicky vychází. Nařízení č. 1383/2003 městský soud citoval pouze v těchto bodech 33 – 35 a následně při samotné aplikaci právní úpravy na posuzovanou věc (část *Posouzení důvodnosti žalobních bodů* body 36 – 61) již užil správné nařízení č. 308/2013. Nejvyšší správní soud nicméně přiznává, že užití nařízení č. 1383/2003 v této části odůvodnění je poněkud nepřehledné. Vliv na zákonnost napadeného rozsudku to však nemá.

[25] Podstatou projednávané věci je otázka, zda celní orgány mají povinnost zkoumat existenci práva duševního vlastnictví při rozhodování o schválení žádosti o opatření a při rozhodování o vydání samotného opatření.

[26] Dle čl. 17 odst. 1 nařízení č. 608/2013 platí: *Pokud celní orgány identifikují zboží podezřelé z porušení práva duševního vlastnictví, na které se vztahuje rozhodnutí o schválení žádosti, pozastaví propuštění tohoto zboží nebo je zadrží.*

[27] Dle čl. 18 odst. 1 stejného nařízení: *Pokud celní orgány identifikují zboží podezřelé z porušení práva duševního vlastnictví, na které se nevztahuje rozhodnutí o schválení žádosti, mohou, s výjimkou zboží podléhajícího zkáze, pozastavit propuštění tohoto zboží nebo je mohou zadržet.*

[28] V čl. 2 odst. 7 nařízení č. 608/2013 je definováno, co je zboží podezřelé z porušení práva duševního vlastnictví: *„zbožím podezřelým z porušení práva duševního vlastnictví“ zboží, u něhož existují dostatečné náznaky, že v členském státě, ve kterém se zboží nachází, představuje prima facie:*

- a) zboží, které je předmětem činu porušujícího právo duševního vlastnictví v daném členském státě;*
- b) zařízení, výrobky nebo součástky, jež jsou primárně navrženy, vyráběny nebo přizpůsobeny především proto, aby umožnily nebo usnadnily obcházení jakékoli technologie, zařízení nebo součástky, jež při své obvyklé funkci zamezuje nebo omezuje úkony ve vztahu k dílům, ke kterým nebylo uděleno svolení držitele jakéhokoli autorského práva nebo práva s ním souvisejícího, a jež souvisejí s některým z činů porušujících v daném členském státě tato práva;*
- c) jakoukoli formu nebo matici, které jsou zvláště určeny nebo přizpůsobeny pro výrobu zboží, jež představuje porušení práva duševního vlastnictví, pokud tato forma nebo matrice souvisejí s některým z činů porušujících v daném členském státě právo duševního vlastnictví;*

[29] Nařízení č. 608/2013 stanoví dva různé postupy pro celní orgány pro případ identifikování zboží podezřelého z porušení práva duševního vlastnictví. První se týká zboží, na které se vztahuje rozhodnutí o schválení žádosti (čl. 17) a druhý zboží, na které se takové rozhodnutí neschvaluje (čl. 18). Vstupní kritérium do obou těchto článků je však shodné - identifikování „zboží podezřelého z porušení práva duševního vlastnictví“. Stěžovatelka namítá, že aby zboží mohlo být podezřelé z porušení práva duševního vlastnictví, musí nějaké právo duševního vlastnictví existovat. V tomto jí dává Nejvyšší správní soud v zásadě za pravdu. Nařízení č. 608/2013 v čl. 2 odst. 1 definuje, co se rozumí pod „*právem duševního vlastnictví*“. V dalších odstavcích (odst. 2 – 4) některé vyjmenované kategorie dále rozvádí. Na jiná práva než tato v odst. 1 čl. 2 vyjmenovaná práva se nařízení nevztahuje. Stěžovatelka má pravdu v tom, že pokud zboží nebude možno zařadit ani do jednoho z vyjmenovaných práv, není vůbec založen režim nařízení č. 608/2013 a jakýkoliv postup podle daného nařízení bude protizákonný.

[30] Nejvyšší správní soud však již nesouhlasí se stěžovatelkou ohledně rozsahu, ve kterém je nutné posuzovat existenci práva duševního vlastnictví. Stěžovatelka se domáhá posouzení existence práva duševního vlastnictví. Zde je nutné dát za pravdu žalovanému i městskému soudu v tom, že k rozhodnutí o existenci práva duševního vlastnictví, resp. v daném případě práva autorského, jsou oprávněny pouze soudy v soukromoprávním řízení. Celní orgány si však musí učinit hrubý úsudek o tom, zda deklarované zboží může

pokračování

typově být předmětem práva duševního vlastnictví a zda takové právo nenáleží někomu jinému než tomu, kdo vystupuje v celním řízení. Není možné připustit takové jednání celních orgánů, které by dle čl. 17 či 18 nařízení č. 608/2013 zadržovaly zboží zcela generické, které typově nemůže být na první pohled předmětem práva duševního vlastnictví.

[31] Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem, že smyslem postupu založeného nařízením č. 608/2013 je vytvořit činností celních orgánů prostor, ve kterém subjekty, jichž se může dotýkat vzniklá situace, tj. na jedné straně ten, kdo má vydáno rozhodnutí o celním opatření (nebo ti, kterým by při žádosti bylo vydáno) a na straně druhé ten, kdo dováží zboží, mohli podat soukromoprávní žalobu ve věci určení, zda a komu práva duševního vlastnictví ke konkrétnímu zboží náleží (obdobně viz body 34 – 36 rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 9. 4. 2014, sp. zn. C-583/12, Syntax Trading, který se vyjadřoval k již neplatné úpravě dle nařízení č. 1383/2003, avšak závěry uvedené v tomto rozsudku je možné vztáhnout i na nařízení č. 608/2013, jelikož v těchto bodech citovaná úprava nedoznala zásadní změny). Tento prostor je vymezen dalšími články nařízení č. 608/2013, zejména dle čl. 23 má vlastník práva 10 dní na zahájení řízení o tom, zda bylo porušeno právo duševního vlastnictví, v opačném případě je zboží propuštěno. Dle čl. 28 nařízení č. 608/2013 je držitel rozhodnutí (tvrzený vlastník práva duševního vlastnictví) odpovědný za škodu způsobenou deklarantovi, pokud se zjistí, že dotyčné zboží neporušuje právo duševního vlastnictví. Je tak zajištěna i možnost reparace škody.

[32] Stěžovatelka má pravdu v tom, že o přijetí opatření nelze rozhodnout pouze na základě rozhodnutí o schválení žádosti o opatření. Toto rozhodnutí slouží zejména k tomu, že při identifikaci zboží, které je podezřelé z porušení práva duševního vlastnictví, bude zboží celními orgány zadrženo nebo bude pozastaveno propuštění tohoto zboží a vlastník autorského práva bude dle čl. 17 nařízení č. 608/2013 uvědomen o možném porušení jeho práva. Hlavní rozdíl oproti situaci, kdy celní orgán identifikuje zboží podezřelé z porušení práva duševního vlastnictví, avšak rozhodnutí o schválení žádosti o opatření není vydáno (čl. 18 nařízení č. 608/2013), je v tom, že celní orgán umožní vlastníku práva duševního vlastnictví podat žádost o opatření. Pokud je pak schválena, je postup stejný jako v případě čl. 17 nařízení – vlastníku práva duševního vlastnictví je vytvořen časový prostor pro bránění jeho práv. Jak již bylo uvedeno, aby bylo možné aplikovat čl. 17 odst. 1 nebo čl. 18 odst. 1 nařízení č. 608/2013, musí být nejprve identifikováno „zboží podezřelé z porušení práva duševního vlastnictví“, a tedy i musí existovat zboží, o kterém není typově zjevně vyloučeno, aby bylo předmětem ochrany práva duševního vlastnictví. Teprve následně po tomto kroku přichází rozdělení, zda se na dané právo duševního vlastnictví vztahuje rozhodnutí o schválení žádosti či nikoliv, podle čehož pak zboží bude podléhat regulaci čl. 17 odst. 1 nebo čl. 18 odst. 1 nařízení č. 608/2013.

[33] Stěžovatelka žalovanému vytýká, že napadené rozhodnutí je založeno pouze na rozhodnutí o schválení žádosti o opatření a nebyla v něm přezkoumávána existence práva duševního vlastnictví. Tato námitka je důvodná. Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na stranu 6 napadeného rozhodnutí, kde uvedl, že „*Reditel celního úřadu se touto námitkou zabýval a dospěl k závěru, že se jedná o námitku nedůvodnou. Tento závěr není možno chápat tak, že by posuzoval všechny aspekty autorskoprávní ochrany zmíněné*

podešve a dospěl k závěru, že podešev je autorským dílem ve smyslu ustanovení § 2 autorského zákona a přísluší jí resp. autorovi či osobě, která vykonává majetková práva autorskoprávní ochrana. Zodpovědět tuto otázku celnímu úřadu nepřísluší, protože ten je oprávněn udělat si úsudek toliko o podezření, že tato práva porušuje, a to na základě dostatečných náznaků, že tomu tak je. [...] tato skutečnost nemusí a ani nemá být postavena najisto. [...] Ředitel celního úřadu musí ovšem setrvat na svém stanovisku, že není oprávněn posuzovat, zda podešev splňuje veškeré požadavky pro přiznání autorskoprávní ochrany. Účastník řízení je toho názoru, že podešev právní ochrany nepožívá, ale objektivně to stanoveno není. Ředitel celního úřadu nebude v tomto ohledu předjímat jakýkoliv závěr, a to s ohledem na skutečnost, že mu zodpovězení této otázky nepřísluší. Ve věci zmíněné podešve byly vypracovány nejméně 4 různé posudky, přičemž dva z nich – JUDr. K. a advokátní kanceláře Vyroubal, Krajhanzl, Školout nepovažují podešev za autorské dílo. Kromě již zmíněného posudku Ing. Č. je součástí spisu také posudek PhDr. T. M. ze dne 5.11.2003 vypracovaný pro společnost Prabos a předložený účastníkem řízení (na tento posudek se odkazuje JUDr. K. na straně 9 svého posudku), který podešvi autorskoprávní ochranu přiznává. Ve věci tak byly vypracovány minimálně 4 různé posudky, přičemž nejsou jednotné. Dva z posudků hovoří o podešvi jako o autorském díle a dva posudky podešev za autorské dílo nepovažují. Ředitel celního úřadu souhlasí s účastníkem řízení v tom smyslu, že určení, zda je podešev autorským dílem ve smyslu ustanovení § 2 autorského zákona, je věcí hodnocení a nikoliv dokazování. Ale také vyslovil názor, že není oprávněn posuzovat argumenty přednesené účastníkem řízení ani kvalitu posudku a závěry Ing. Č. Celní úřad si může utvořit toliko předběžný úsudek „prima facie“ o tom jestli je zboží podezřelé z porušování práva duševního vlastnictví a nikoliv provést hodnocení v celé šíři. V případě autorského práva je to o to složitější, že jeho předměty nepodléhají žádné registraci ani přezkumu, který by ověřil jejich způsobilost být předměty autorskoprávní ochrany. V této souvislosti naplno vyznívá soukromoprávní povaha práv duševního vlastnictví, kdy je na jednotlivých stranách, aby se svého práva domáhali soukromoprávní cestou. Z této premisy vychází i samotné nařízení rady 608/2013, které celním orgánům umožňuje pouze zboží zadržet ale ostatní kroky jsou již plně v dispozici majitelů práv a dotčených osob.“ Žalovaný sice přiznal, že je oprávněn (správně povinen) utvořit si předběžný úsudek o tom, jestli je zboží podezřelé z porušování práva duševního vlastnictví, a tento úsudek učinil, avšak nijak nevysvětlil, jak k němu dospěl. Rovněž neuvedl důvody, které jej vedly k závěru, že zadržené zboží může typově být předmětem práva duševního vlastnictví. Žalovaný v citované části odůvodnění poukazuje na v řízení předložené znalecké posudky, které podešev obuvi označovaly za autorské dílo. Znalci sice nejsou oprávněni k posuzování právní otázky naplnění znaků autorského díla, za krajních okolností by ale bylo možno označit názor znalce za v rozhodnutí nevyjádřený názor žalovaného, který se k názoru znalce přiklonil. Ani jeden z obou znaleckých posudků, které se přiklonily k názoru, že podešev je možno považovat za autorské dílo, však neobsahuje dostatečné odůvodnění tohoto závěru. Rozhodnutí žalovaného neobsahuje ani elementární úvahu stran existence autorského práva a nelze z něj seznat, z jakého důvodu nebylo na první pohled vyloučeno, aby podrážka obuvi byla předmětem práva duševního vlastnictví (bod [32] tohoto rozsudku).

[34] Žalovaný se měl v první řadě vyjádřit k tomu, zda lze uvažovat o tom, že by sporný tvar podešve mohl typově naplňovat zejména znak autorského díla ve smyslu § 2 odst. 1 autorského zákona spočívající v jedinečném výsledku tvůrčí činnosti autora. Nemuselo se jednat o nijak komplexní posouzení, ale musela být učiněna základní úvaha, zda nejde o

pokračování

výsledek natolik běžný, že by se o autorské dílo zcela zjevně jednat nemohlo. Například by se někdo domáhal ochrany tvrzeného autorského práva spočívajícího v barevném provedení podešve, která by byla celá černá nebo jinak jednobarevná nebo ochrany vzorku podešve, který by byl zcela běžný. Alespoň náznaky těchto úvah žalovaný uvedl až ve vyjádření ke kasační stížnosti, kde poukázal na to, že podešev obuvi by mohl být dílem užitého umění dle § 2 odst. 1 autorského zákona a rovněž uvedl, že průmyslovými vzory jsou v drtivé většině rovněž díla, která současně požívají i autorskoprávní ochrany. Tyto úvahy však nelze činit až ve vyjádření ke kasační stížnosti, či ve vyjádření k žalobě, ale měl je uvést již v napadeném rozhodnutí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2003, čj. 1 A 629/2002-25, č. 73/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 13. 10. 2004, čj. 3 As 51/2003-58). Napadené rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné. Přezkoumal-li krajský soud rozhodnutí žalovaného, které pro absenci odůvodnění nebylo přezkoumání vůbec způsobilé, zatížil vadou nepřezkoumatelnosti i své rozhodnutí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2007, čj. 5 Afs 115/2006-91).

IV. Závěr

[35] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Napadený rozsudek městského soudu proto dle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil. Věc však tomuto soudu nevrátil k dalšímu řízení, neboť současně rozhodl dle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. o zrušení žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného. Městský soud by totiž vázán názorem kasačního soudu mohl pouze žalobě vyhovět a vrátit věc žalovanému. Věc tak byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení na základě § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. za přiměřeného použití 78 odst. 4 s. ř. s. V dalším řízení je vázáný závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v tomto rozsudku [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. za přiměřeného použití § 78 odst. 5 s. ř. s.].

[36] V případě, že Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a současně zrušil i rozhodnutí správního orgánu dle § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a soud rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem vycházejícím z § 60 s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, čj. 1 As 61/2008-98).

[37] Úspěch ve věci se posuzuje dle osudu žalobou napadeného správního rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že výsledkem soudního přezkumu před správními soudy bylo zrušení správního rozhodnutí, je nutno konstatovat, že stěžovatelka měla ve věci plný úspěch. V takovém případě jí je žalovaný povinen dle § 60 odst. 1 s. ř. s. nahradit náhradu nákladů řízení před soudem.

[38] Náklady řízení za žalobu jsou tvořeny odměnou a náhradou výdajů právního zastoupení. Zástupce stěžovatelky v řízení o žalobě učinil celkem čtyři úkony právní služby, kterými jsou převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“)], dvě písemná podání ve věci samé (žaloba a replika k vyjádření k žalobě) ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) AT a účast na

jednání [§ 11 odst. 1 písm. g) AT]. Za každý úkon právní služby náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. AT], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 AT. Za jeden úkon právní služby proto náleží 3 400 Kč, celkem tedy 13 600 Kč. Zástupce stěžovatelky je plátcem daně z přidané hodnoty, proto se odměna zvyšuje o tuto daň, a to o 2 856 Kč (21 % z 13 600 Kč). Náklady jsou tvořeny i zaplaceným soudním poplatkem ve výši 3 000 Kč.

[39] Zástupce stěžovatelky v řízení o kasační stížnosti učinil celkem jeden úkon právní služby, a to písemné podání ve věci samé (kasační stížnost) ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) AT. Ve výši 3 400 Kč. Zástupce stěžovatelky je plátcem daně z přidané hodnoty, proto se odměna zvyšuje o tuto daň, a to o 714 Kč. Součástí náhrady nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem je i uhrazený soudní poplatek ve výši 5 000 Kč.

[40] Ve svém souhrnu tak náklady řízení představují částku 28 570 Kč (13 600 + 2 856 + 3 000 + 3 400 + 714 + 5 000), kterou je žalovaný povinen uhradit stěžovateli k rukám jejího zástupce JUDr. Petra Vyroubala, advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 15. ledna 2021

Petr Mikeš
předseda senátu